

บทที่ 5

วิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการ การแก้ปัญหาอุทกภัย

สาเหตุที่สำคัญของการเกิดอุทกภัยปี 2554 มีทั้งปัจจัยภายนอก (External Factor) และปัจจัยภายใน (Internal Factor) สาเหตุทางธรรมชาติ ถือว่าเป็นปัจจัยภายนอก (External Factor) เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมรสุมและพายุที่โหมกระหน่ำเข้าสู่ประเทศไทยทั้ง 5 ลูก ทำให้ปริมาณน้ำฝนที่ตกในประเทศไทยมีจำนวนมาก ลักษณะภูมิประเทศของเส้นทางน้ำที่มีสภาพเป็นคอขวดที่บริเวณต้นแม่น้ำเจ้าพระยาที่รองรับน้ำจากแม่น้ำปิง ขมและน่าน เมื่อปริมาณน้ำมีมากเกินไปจะระบายลงสู่ทะเลได้ตามภาวะปกติจึงทำให้เกิดน้ำท่วมบ่าในทุกพื้นที่ ซึ่งเราเรียกว่า “มหาอุทกภัย” ทำให้เกิดความเสียหายมากที่สุด อย่างไรก็ตามอีกปัจจัยหนึ่งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นที่เป็นสาเหตุให้น้ำเกิดการท่วมขังในแต่ละพื้นที่ทั่วทุกภาค ได้แก่ ปัจจัยภายใน (Internal Factor) ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากคนเป็นผู้กระทำ เช่น การบุกรุกพื้นที่ที่ถือคิดเป็นพื้นที่รองรับน้ำ (บริเวณบึงบอระเพ็ดที่สาธารณะที่เป็นบึง) การปลูกสิ่งก่อสร้างรุกล้ำลำน้ำ การก่อสร้างถนนกีดขวางทางน้ำ การปล่อยให้คูคลองตื้นเขินไม่สามารถระบายน้ำได้ และที่สำคัญการบริหารจัดการที่ยังขาดความพร้อมในเรื่องของข้อมูล การคาดการณ์ สภาพอากาศ การกักเก็บและการระบายน้ำ การวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ ผังเส้นทางน้ำ การเตรียมการรับสถานการณ์น้ำไหลหลาก และการวางแผนแก้ไขปัญหา การจัดเตรียมเครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือประชาชน การอพยพขนย้ายประชาชนที่ประสบภัยและการดูแลให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและการเตรียมความพร้อมในอีกหลาย ๆ ด้าน ซึ่งเราถือว่าเป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor) ที่เราสามารถที่จะเตรียมการเพื่อรับสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และหากมีความพร้อมและเตรียมการไว้ล่วงหน้าก็จะทำให้บรรเทาความเสียหายได้

จากสมมุติฐานที่ว่า “การบริหารจัดการที่เหมาะสมตามสถานการณ์มีผลต่อการแก้ไขปัญหามหาอุทกภัย โดยเฉพาะการชะลอภาวะอุทกภัย การคุ้มครอง การเยียวยา ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากภาวะอุทกภัย” นั้น จะเห็นว่า การแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยของจังหวัดนครสวรรค์ ผู้บริหารได้นำทฤษฎีและวิธีการ การบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Approach) และหลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Crisis Management) มาใช้ในการแก้ไขปัญหา

แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Approach) สิ่งที่สำคัญคือจะต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ และจะต้องเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจที่ถูกต้อง

มีวิสัยทัศน์ สามารถคาดการณ์ได้แม่นยำ เป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ต้องสามารถสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดแก่ ประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสภาวะที่ทุกคนกำลังเผชิญหน้ากับภัยพิบัติในทุกๆ พื้นที่ ซึ่งในส่วนของจังหวัดนครสวรรค์ในห้วงของการเกิดมหาอุทกภัย ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดในขณะนั้น ได้แก่ นายชัยโรจน์ มีแดง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ เป็นผู้บริหารสูงสุด ซึ่งท่านได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Approach) มาบริหารจัดการ โดยมีการติดตามข้อมูลสภาพอากาศ ข้อมูลปริมาณน้ำ ข้อมูลความเสียหายของทรัพย์สิน ที่อยู่อาศัย พืชผลของประชาชน อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และได้ นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ว่าสถานการณ์เป็นอย่างไร และมีแนวโน้มไปในทิศทางใดโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมวิเคราะห์เฝ้าระวังติดตามและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา นับตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และภายหลังเหตุการณ์ได้ผ่านไปแล้ว ซึ่งทำให้ปัญหาที่หน้าจะมีความรุนแรงมากกลับเบาบางลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการบริหารจัดการการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยซึ่งเป็นภาวะวิกฤติ (Crisis) ซึ่งหากมีการตัดสินใจผิดพลาดก็จะทำให้ปัญหารุนแรงมากขึ้น ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาจะต้องนำหลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Management) มาใช้ในการแก้ไขปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหารุนแรงขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาให้เบาบางลงโดยเร็วที่สุดในระยะเวลาจำกัด และจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พี่น้องประชาชน ดังนั้น จังหวัดนครสวรรค์โดย นายชัยโรจน์ มีแดง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ จึงได้นำหลักการบริหารภาวะวิกฤติมาใช้ โดยมีการประชุมซักซ้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วน นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องในทุก ๆ ด้านมาร่วมกันวางแผน จัดทำแผนเผชิญเหตุทั้งในด้านการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และประเมินสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ควบคู่ไปกับการเข้าไปดูแลความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน สิ่งก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน ให้สามารถใช้ได้และบรรเทาความเดือดร้อนให้เหลือน้อยที่สุด และเตรียมการในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

การดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย นายชัยโรจน์ มีแดง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ และคณะเจ้าหน้าที่ ได้ดำเนินการบริหารจัดการตามสถานการณ์โดยมีแนวทางตามทฤษฎีและวิธีการ การบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Approach) และหลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Management) มาใช้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีกระบวนการทำงาน และสรุปเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

การบริหารเตรียมการก่อนเกิดภัย

เมื่อสถานการณ์เริ่มขึ้นจากมีปริมาณน้ำฝนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นประกอบกับน้ำท่าไหลผ่านมีมวลน้ำมากจนคาดการณ์ว่าสถานการณ์มีแนวโน้มจะเกิดอุทกภัยในพื้นที่ คณะผู้บริหารของจังหวัดนครสวรรค์จึงได้ใช้วิธีการบริหารตามสถานการณ์และนำหลักการบริหารภาวะวิกฤติมาใช้ก่อนเกิดภัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการการป้องกันและแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยจังหวัดนครสวรรค์ ทันทีที่สถานการณ์เกิดขึ้น โดยตั้งอยู่ที่ชั้น 2 ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งในการตั้งศูนย์ครั้งนี้ ทำให้มีการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการไหลของน้ำท่า น้ำฝน การพยากรณ์อากาศ ความเสียหายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือนราษฎรสถานที่ราชการ วัด พื้นที่ทำการเกษตร ถนนเส้นทางคมนาคม ฯลฯ

2. จัดตั้งคณะทำงานโดยมีการแบ่งออกเป็นระดับอำนาจการและระดับปฏิบัติการ พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ออกไปปฏิบัติในแต่ละพื้นที่อำเภอ ตำบล หมู่บ้านอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ซึ่งหน่วยทีมปฏิบัติจะออกให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ พร้อมกับประเมินสถานการณ์และแนวโน้มของปัญหาในแต่ละพื้นที่ นำกลับมาประชุมหารือที่ศูนย์ฯ ทุกวันเวลา 7 นาฬิกา

3. จัดทำแผนเฉพาะกิจการป้องกันแก้ไขและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหามหาอุทกภัยในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยกำหนดวิธีการดำเนินงานในด้านต่างๆ ได้แก่ การแจ้งเตือนภัย การจัดเตรียมความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การตั้งศูนย์อพยพและการอพยพ การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย การจัดระบบการจราจร การรักษาความปลอดภัย การจัดหน่วยปฐมพยาบาล การจัดตั้งยังชีพให้แก่ผู้ประสบภัยที่ไม่ได้อพยพมาอยู่ที่ศูนย์ เป็นต้น

การบริหารขณะเกิดภัย

เมื่อเกิดอุทกภัย ผู้บริหารทุกคณะที่ได้รับมอบหมายจำเป็นต้องใช้หลักการบริหารตามสถานการณ์มาดำเนินการ ดังนี้

1. ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะแผนการแจ้งเตือนภัย การอพยพ การจัดตั้งศูนย์พักพิง การบริหารภายในศูนย์ฯ จะต้องทำอย่างรวดเร็วเพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด

2. จัดเรืออำนวยความสะดวกประชาชนที่มีความจำเป็นต้องเดินทางเข้าที่พักอาศัยตามความจำเป็นและเหมาะสม

3. จัดอาหาร เครื่องอุปโภค บริโภค น้ำดื่ม ของใช้ที่จำเป็น นำไปแจกจ่ายให้กับผู้ประสบภัยที่จำเป็นต้องอยู่ในเคหะสถานของตนเองที่ถูกน้ำท่วม

4. บรรเทาความเดือดร้อนเพื่อให้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ โดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วนในการระดมสรรพกำลังทั้งบุคคล เครื่องสูบน้ำมาระดมสูบน้ำออกจากพื้นที่ตอนใน เป็นการบริหารจัดการตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ ในส่วนของการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประสบภัย ผู้เดินทางสัญจรไปมา ได้มีการทำสะพานทางเดินไม้ การซ่อมแซมปรับปรุงถนน เพื่อให้มีการคมนาคมขนส่งต่อไปได้

5. บูรณาการกำลัง ระหว่าง พลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการจัดหน่วยเคลื่อนที่เพื่อเป็นชุดเฉพาะกิจในการออกอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน และการดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่บริเวณน้ำท่วมขัง

การบริหารจัดการภายหลังเกิดภัย

การบริหารภายหลังเกิดภัยหรือภายหลังที่สถานการณ์อุทกภัยได้เริ่มทรงตัวและมีความรุนแรงลดลงอย่างต่อเนื่อง คณะผู้บริหารของจังหวัดนครสวรรค์ ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการสำรวจความเสียหายในทุก ๆ ด้าน และกำหนดแผนการฟื้นฟูเยียวยาผู้ประสบภัย โดยกำหนดให้เป็นสองระยะ ได้แก่

ระยะแรก

กำหนดให้เป็นแผนเร่งด่วน(ใช้ระยะเวลา 45 วัน) ในการฟื้นฟูทำความสะอาดบ้านเมือง กำจัดขยะ ล้างถนน โดยการจัดกิจกรรม Big Cleaning Day และทำการสำรวจความเสียหาย พร้อมมอบเงินช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยตามระเบียบที่กำหนด อย่างรวดเร็ว ซึ่งในการดำเนินในระยะเร่งด่วน สามารถทำให้ขวัญกำลังใจของประชาชนดีขึ้น

ระยะที่สอง

มีการบริหารจัดการโดยมีการปรับศูนย์ให้ป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย โดยจัดทำแผนฟื้นฟูระยะยาว โดยมีการสำรวจความเสียหายในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย โดยแบ่งการดำเนินงานเป็นโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิต และด้านสังคม จัดทำแผนเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง

สรุปแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อชะลอความเสียหายจากอุทกภัยในจังหวัดนครสวรรค์ โดยได้ตั้ง สมมุติฐานที่ว่า “การบริหารจัดการที่เหมาะสมตามสถานการณ์มีผลต่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัย โดยเฉพาะการชะลอภาวะอุทกภัย การคุ้มครอง การเยียวยา ตลอดจนการใช้

ประโยชน์จากภาวะอุทกภัย” นั้น จะเห็นว่า การแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยของจังหวัดนครสวรรค์ ผู้บริหารได้นำทฤษฎีและวิธีการ การบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Approach) และ หลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Management) มาใช้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน การฟื้นฟูเยียวยาทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพชีวิตสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวจึงต้องใช้หลักการบริหารตามสถานการณ์และการบริหารในภาวะวิกฤติมาเป็นหลักส่งผลให้ จังหวัดนครสวรรค์สามารถฟื้นฟูและทำให้ประชาชนกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

บทที่ 6

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อชะลอความเสียหายจากอุทกภัยในจังหวัดนครสวรรค์” ผลของการวิจัยในครั้งนี้สรุปว่า การเกิด “อุทกภัย” ในช่วงปี พ.ศ.2554 เป็นการเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมรุนแรงที่สุดของประเทศไทยในรอบ 70 ปีที่ผ่านมา นับแต่มีการบันทึกเป็นสถิติเรื่อยมา “จังหวัดนครสวรรค์” ได้รับความเสียหายจากการถูกน้ำท่วมอย่างหนัก ทางจังหวัดได้นำทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The contingency approach) และหลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Crisis Management) มาใช้ใน “การบริหารจัดการภาวะการเกิดอุทกภัยและการบริหารจัดการตามสถานการณ์” เพื่อการแก้ปัญหา

ส่งผลให้การแก้ปัญหาเกิดเป็นรูปธรรม ภายหลังที่มวลน้ำขนาดใหญ่ ไหลเข้าท่วมตัวเมืองที่เป็นเขตเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัด และเป็นศูนย์กลางระหว่างภาคเหนือกับภาคกลาง จังหวัดสามารถ “กู้สถานการณ์” จัดการสูบน้ำออกจาก “เขตศูนย์ราชการ” และ “เขตเศรษฐกิจ” ได้ในระยะเวลารวดเร็ว ทั้งๆ ที่ยังมีมวลน้ำปริมาณมากมหาศาลเอ่อท่วมอยู่รอบนอก ทำให้ “จังหวัดนครสวรรค์” เป็นกรณีศึกษาของการแก้ปัญหาและการป้องกันอุทกภัยในปีต่อไป ไป จึงเป็นที่มาของงานวิจัย “แนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อชะลอความเสียหายจากอุทกภัยในจังหวัดนครสวรรค์”

จากการวิจัยโดยใช้หลักทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The contingency approach) และหลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Crisis Management) พบว่าเกิดผลสัมฤทธิ์สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี สามารถกอบกู้วิกฤติน้ำท่วมที่สร้างความเสียหายบ้านเรือนราษฎรที่ถูกน้ำท่วมให้คืนสภาพสู่ปกติได้ในเวลารวดเร็ว

สรุปการกู้วิกฤติน้ำท่วมตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุใช้หลักการบริหารจัดการภาวะวิกฤติ (Crisis Management) และแนวทางทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The contingency approach) มาบริหารจัดการตามสถานการณ์ โดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนทั้งจังหวัดเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ในเรื่องข้อมูลน้ำและสภาพดินฟ้าอากาศต้องเริ่มต้นจากจังหวัดที่เป็นต้นน้ำ ต้องมีการรายงานข้อมูลกันตั้งแต่เข้าสู่ช่วงฤดูฝนและต้องรายงานอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทุกวันจันทร์ หรือวันอื่นใดตามแต่กำหนด

การรายงานสถานการณ์น้ำจาก “เขื่อน” ต้องมีการรายงานสภาพปริมาณน้ำที่กักเก็บไว้ในเขื่อน และต้องแจ้งปริมาณน้ำที่ระบายจาก “เขื่อน” ทุกครั้งที่มีการระบายน้ำออก เพื่อให้ทุกพื้นที่ที่อยู่กลางน้ำและปลายน้ำได้รับทราบข้อมูลที่แท้จริงของสถานการณ์น้ำที่ออกจาก “เขื่อน” กำลังไหลล่องลงสู่จังหวัดได้ “เขื่อน” ว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาคำนวณกับปริมาณน้ำฝนที่ตกได้ “เขื่อน” ว่าจะมีปริมาณน้ำจริง ๆ ทั้งหมดที่จะไหลเข้าสู่จังหวัดนั้นๆ มากน้อยแค่ไหนเพียงไร?

ขณะเดียวกันเมื่อแต่ละจังหวัดได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับน้ำแล้ว ก็จะต้องระบายน้ำ “ในพื้นที่รับน้ำ” เช่น ห้วย หนอง บึง หรือจุดที่จัดเตรียมไว้เพื่อให้หมดอย่าให้มีน้ำท่วมขัง “ในพื้นที่รับน้ำ” ก่อนที่มวลน้ำก้อนใหญ่จะมาถึง มิเช่นนั้นแล้ว “พื้นที่รับน้ำ” จะไม่มีประโยชน์อะไรเลย เพราะมีน้ำเต็มหมดแล้ว ทำให้มวลน้ำก้อนใหญ่ไม่สามารถระบายออกนอกเส้นทางน้ำได้ ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนเดิม การเตรียม “พื้นที่รับน้ำ” จะสูญเปล่า “พื้นที่รับน้ำ” ที่จัดเตรียมไว้ช่วยชะลอน้ำให้มีพลังงานลดลงได้ การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องจะทำให้แต่ละจังหวัดเตรียมการรับมือได้ทันทั่วทั้งที่ได้

2. การบริหารจัดการโดยใช้หลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Crisis Management) ในครั้งแรกการนำหลักการบริหารนี้มาใช้อาจจะประสบปัญหาในการทำงานบ้าง แต่การนำหลักการนี้ไปใช้ในครั้งต่อไปคงจะต้องเน้นการทำงานในลักษณะบูรณาการกันให้มากขึ้นให้มีความชัดเจนมากกว่าเดิม ต้องมีการประชุมกันเพื่อเตรียมการในส่วนของการกำลังคนโดยเริ่มตั้งแต่ระดับท้องถิ่น อบต. เรื่อยไปจนถึงระดับจังหวัด

อย่างเช่นในระดับหมู่บ้าน ก็ควรจะต้องการซักซ้อมกันเพื่อเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน การเตรียมการต้องสมมุติว่าถ้ามีน้ำมากจะต้องอพยพกันไปที่ไหน จุดไหน กำหนดศูนย์อพยพว่าถ้าหากน้ำท่วมจะต้องอยู่บริเวณไหน? ภาคประชาชนต้องมีการเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ น้ำว่าปริมาณน้ำระดับนี้จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหากันอย่างไร? ในส่วนของภาคราชการต้องเร่งดำเนินการในเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณ ไม่ให้เป็นปัญหาล่าช้า เพราะบางครั้งสถานการณ์ฉุกเฉินก็ไม่อาจจะเรียกหาใบเสร็จรับเงินได้ ดังนั้น หน่วยงานราชการต้องมีการปรึกษาหารือกันให้ชัดเจนในเรื่องหลักฐานการเบิกจ่ายเงินในส่วนของคุณยอพยพก็ต้องมีการเตรียมทั้งเครื่องนุ่งห่ม หีบน้ำ อาหาร น้ำดื่ม และของใช้ที่จำเป็น

3. ต้องมีการซักซ้อมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนเพื่อเตรียมการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วม ว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมจริงจะต้องทำอะไร อย่างน้อยต้องมีการซักซ้อมเมื่อถึงฤดูน้ำหลาก ราวเดือนสิงหาคม– กันยายนอย่างน้อย 2 ครั้ง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมล่วงหน้า

4. ต้องมีการประสานงานกับจังหวัดใกล้เคียงด้วย เพื่อแจ้งสถานการณ์กันอย่างใกล้ชิด สิ่งสำคัญในแต่ละจังหวัดต้องไม่ต้องพยายามกีดขวางทางน้ำ จะต้องปล่อยน้ำให้ไหลไปตามธรรมชาติ ตามเส้นทางที่กำหนดให้น้ำไหล

5. ถ้าจะให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นโมเดล ที่ใช้หลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Crisis Management) และทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The contingency approach) กับจังหวัดอื่นๆ นั้น

5.1 ต้องเริ่มต้นจากการจำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงล่วงหน้า

5.2 จัดตั้งศูนย์ติดตามสถานการณ์น้ำท่วม (Warm room)

5.3 ประชุมหน่วยงานราชการทุกหน่วยทุกวัน เมื่อเริ่มเกิด “อุทกภัย” ขึ้นในจังหวัด “ต้นน้ำ”

5.4 ต้องมีการประเมินสถานการณ์ล่วงหน้า โดยใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิคคำนวณปริมาณน้ำ แสดงภาพให้เห็นถึงระดับน้ำว่าจะท่วมในพื้นที่ใดบ้างในกรณีที่ปริมาณน้ำมีมากขนาดนี้

5.5 เมื่อได้ผลจากการคำนวณปริมาณน้ำ โดยการสมมุติว่า “ถ้า” ปริมาณน้ำมากขนาดนี้ น้ำจะท่วมที่ใดบ้าง จากนั้นก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบว่าต้องเตรียมการรับมืออย่างไร? หากเกิดกรณี “น้ำท่วม” ขึ้นมาจริงๆ ซักซ้อมให้ประชาชนเข้าใจ และอยู่ในที่มั่นอย่างสงบ รอรับสถานการณ์

ที่จะเกิดขึ้นจริง โดยมีส่วนราชการคอยแจ้งสถานการณ์อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

แต่ทั้งหมดทั้งมวลก็ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละจังหวัดด้วย โดยอาศัยการประยุกต์ปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด

6. งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปศึกษาสำหรับใช้ในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมในครั้งต่อไปได้ จะทำให้สามารถคำนวณระดับน้ำเพื่อเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ว่าจะรุนแรงมากแค่ไหนก็ตาม

7. ส่วนการบริหารจัดการภายหลังจากที่น้ำท่วมแล้ว โดยใช้หลักการบริหารภาวะวิกฤติ (Crisis Management) นั้น ก็ต้องมีการแบ่งเขตพื้นที่ตามลำดับความสำคัญ กำหนดพื้นที่ยุทธศาสตร์ เพื่อกู้น้ำก่อน แล้วจึงเร่งสูบน้ำออก

จังหวัดจะต้องเตรียมการประชุมเกษตรกรทั้งจังหวัดว่า เกษตรกรมีเครื่องสูบน้ำแบบ พญานาคกี่ตัว เครื่องสูบน้ำตัวใหญ่มีกี่ตัว เพื่อมาช่วยกันสูบน้ำออกจากพื้นที่เกิดปัญหาน้ำท่วม แล้ว จะช่วยทำให้การแก้ไขปัญหการสูบน้ำออกจากพื้นที่เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

8. ต้องจัดเตรียมเรือท้องแบน หรือเรือกู้ชีพ ตลอดจนยานพาหนะอื่นที่สามารถเข้าไป ช่วยเหลือราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือเขตพื้นที่น้ำท่วมลึกให้มากพอประมาณการขอความช่วยเหลือ

9. การประชาสัมพันธ์ควรใช้วิทยุชุมชนเป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวให้มากที่สุด เนื่องจากที่จังหวัดนครสวรรค์สถานีวิทยุแห่งประเทศไทยประจำจังหวัดนครสวรรค์ถูกน้ำท่วมทำให้การออกอากาศไม่สามารถดำเนินการได้ จึงจำเป็นต้องใช้วิทยุชุมชนเข้ามาเป็นสื่อกลางในการ ช่วยถ่ายทอดข่าวให้ประชาชนได้รับทราบ

10. ภายหลังจากที่น้ำท่วมแล้ว และมีการสูบน้ำออกไปแล้ว จังหวัดต้องกำหนดวันคลีนนิ่งเดย์ (Big Cleaning Day) เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับประชาชนในพื้นที่ ทางที่ดีควร กำหนดให้ทำประมาณ 3 ครั้ง